

KAPACITETSREDEGØRELSE FOR IDRÆTTSOMRÅDET | KØBENHAVN

Kultur- og Fritidsforvaltningen
August 2012

Kapacitetsredegørelse for idrætsområdet i København

København vokser og forandrer sig. Der kommer nye bydele og antallet af børn og unge stiger markant. Det betyder også, at det til stadighed er nødvendigt at se på behovet for idrætsfaciliteter.

Det var også baggrunden for, at der med overførselssagen 2011-2012 fra BR den 10. maj 2012 blev besluttet, at Børne- og Ungdomsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen til budgetforhandlingerne for 2013 fremlægger en oversigt over de københavnske folkeskoler, der fysisk kan udbygges, og på hvilke skoler, der også er plads til idrætshaller. Samtidig skal Kultur- og Fritidsforvaltningen fremlægge en redegørelse for det øvrige behov for idrætskapacitet.

I redegørelsen her er der fokus på den del af kapacitetsbehovet, der ikke kan løses på Københavns Kommunes special- og folkeskoler.

I. Indledning

Kultur- og fritidslivet er et bærende element i udviklingen af København til en levende og attraktiv by at bo, arbejde i og besøge. Kultur, fritid & idræt er det kit, som binder byen sammen og giver den sjæl. Kultur- og idrætsfaciliteter skal derfor tænkes ind i udviklingen af byen.

Kultur- og fritidsområdet er imidlertid *ikke* demografireguleret som f.eks. børne- og ungdomsområdet. Det betyder, at en befolkningstilvækst ikke "automatisk" udløser ressourcer til flere faciliteter.

I.1 Sammenligning med andre større byer

København deltager i "6-by samarbejdet" med de 5 største byer i landet (Aarhus, Odense, Aalborg, Esbjerg og Randers).

En sammenligning af idrætskapaciteten i København med de andre 5 byer viser, at antallet af udendørs boldbaner, idrætshaller og svømmehaller faciliteter pr. borger i København ligger markant lavere end gennemsnittet (se tabel 1). Hvis København skal op på gennemsnittet for de andre 5 byer, skal der etableres yderligere 381 boldbaner, 65 idrætshaller og 11 svømmehaller.

Tabel 1: Sammenligning af idrætskapacitet

Art/Antal	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	5 byerne i alt	5 byernes befolkning	Indbyggere /Facilitet
Boldbaner	218	190	246	205	172	1.031	892.661	866
Idrætshaller	49	43	52	27	24	195	892.661	4.578
Svømmehaller	15	5	7	8	4	39	892.661	22.889

Art/Antal	København	Befolkning	Indbyggere/Facilitet	Ratio	København på 5 by niveau	Mangler
Boldbaner	213	514.649	2.416	2,79	594	381
Idrætshaller	47	514.649	10.950	2,39	112	65
Svømmehaller	11	514.649	46.786	2,04	22	11

Nøgletal for 2009

2. Kapacitetsredegørelse for behovet for idrætsfaciliteter i byen

I udviklingen af idrætsfaciliteter i København udgør dækningsgraden, befolkningsudviklingen og de vedtagne politikker centrale omdrejningspunkter. På den baggrund er følgende belyst nærmere:

- Udviklingen i Københavns befolkning
- Udviklingen i befolkningens idrætsvaner
- Udviklingen i forhold til idrætsgrene
- Nøglekort og nem adgang på "skæve tidspunkter".
- Københavnerne kan selv – både private initiativer og foreninger
- Udviklingen i Københavns 10 bydele

2.1 Udviklingen i Københavns befolkning

I 2012 er der 549.000 københavnere. I 2025 forventes antallet af borgere i byen at være 656.000. Det bliver en udfordring at dække de voksende behov både på idrætsområdet og på skoleområdet.

Den 21. juni 2011 drøftede Kultur- og Fritidsudvalget en investeringsplan, som viser et behov for anlægsinvesteringer på i alt 2,5 mia. kr. frem til 2025, alene hvis København skal fastholde sit nuværende serviceniveau på kultur-, fritids- og idrætsområdet. Beløbets størrelse afhænger i sagens natur af de parametre, man lægger ind i en sådan beregning, men det ændrer imidlertid ikke på, at der er behov for flere kultur- og idrætsfaciliteter i København - og det behov stiger i takt med, at der kommer flere københavnere.

Befolkningssammensætningen ændres også. Alder, køn og etnicitet er afgørende for, hvilke idrætter, der dyrkes, og dermed hvilke faciliteter, der er behov for fremadrettet.

Tabel 2 viser, hvordan stigningen i antallet af københavnere fordeler sig på aldersgrupper. De store stigninger frem til 2025 sker især på børne- og ungeområdet (under 20) og blandt de "yngre voksne" (20 til 39 år).

Tabel 2: Stigning i antallet af borgere fordelt på aldersgrupper

2012	2025	
0-19 år	0-19 år	Stigning
106.657	130.268	23.611
20-39 år	20-39 år	
238.484	290.675	52.191
40-59 år	40-59 år	
123.586	142.500	18.914
60-79 år	60-79 år	
65.167	77.978	12.811
Over 80 år	Over 80 år	
15.156	15.020	-136
		107.391

Mens der ikke sker større ændringer i forhold til fordelingen mellem mænd og kvinder frem mod 2025, er det allerede i dag en udfordring, at Københavns idrætsfaciliteter i høj grad retter sig mod de idrætter, der domineres af mænd. Dette skal indgå i den videre planlægning.

2.2 Udviklingen i befolkningens idrætsvaner

Væksten i antallet af københavnere og særligt stigningen i antallet af børn og unge har betydning for hvilke typer af idrætsfaciliteter, der skal etableres. Børn og unge dyrker fortsat i vidt omfang de store holdidrætter som f.eks. håndbold og fodbold. Det sker som udgangspunkt i lokalområdet. Dette taler for en satsning på f.eks. skoleidrætshaller.

Voksne er generelt mere mobile og har lettere ved at bevæge sig til specialanlæg og/eller dyrke selvorganiseret idræt. Det taler for en by med mulighed for at dyrke mange forskellige idrætter og for en satsning på idrætsfaciliteter i byrummet.

Både antallet af borgere og den enkeltes aktivitetsniveau forventes at stige de kommende år. Flere dyrker mere idræt, og det gælder både for børn og voksne. Det er en tendens, der ses i hele landet¹.

Unikt for København er imidlertid, at byen har en højere grad af selvorganisering end resten af landet. Det er et bylivsfænomen - jo større by, desto mere slår det igennem. Det stiller også krav til, hvilke faciliteter, der skal investeres i fremover. Selvorganiseringen er især markant for de voksne, mens børn stadig primært dyrker idræt i en forening.

At danskerne er mindre aktive med alderen er ikke noget nyt. Den faldende tendens har imidlertid de senere år rettet sig ud, så ældre nu er lige så aktive som voksne (men stadig mindre aktive end børn). Til forskel fra voksne, dyrker de ældre andre former for idræt og er ofte mindre mobile end de voksne.

Undersøgelser viser, at 8 ud af 10 udøvere dyrker idræt inden for et kvarter fra deres bopæl, arbejde eller uddannelsesinstitution. Det betyder, at idrætsmobiliteten er ret begrænset – man flytter sig sjældent langt væk for at være aktiv.

Foto: Jakob Boserup, Kulturhavn 2012

Foto: Jakob Boserup, Kulturhavn 2012

¹ "Danskernes motions- og sportsvaner 2011 – et overblik" af Idrættens analyseinstitut (IDAN).

Nærhedsprincippet siger, at andelen af aktive falder, hvis der er mere end et kvarter til deres lokale hal, boldbane e. a. Det gælder især for børn, børnefamilier og ældre. Denne barriere er samtidig af stor betydning for dem, der ikke er aktive. Derfor er afstand et centralt parameter - hvis målet er, at den københavnske befolkning skal blive mere fysisk aktiv. Derfor skal der fokuseres på at etablere lokale idrætsfaciliteter tæt på, hvor børn bor eller går i skole – og hvor ældre bor eller samles.

De inaktive er svære at se som én samlet gruppe, da gruppen består af forskellige personer med forskellige grunde til ikke at være fysisk aktive. Der er f.eks. dem, som på grund af en ændring i deres private liv holder en pause fra idrætten. Det kan være fordi, de har fået børn, nyt job e.l. De inaktive som udfordring er nærmere de 12 % af voksne, som aldrig dyrker idræt, og de børn/teenagere, som er "udenfor" idrætten på grund af sociale, økonomiske eller andre forhold.²

I modsætning til tidligere, er forskellene i aktivitetsniveauet mellem kønnene ved at være udvisket på idrætsområdet. Der er næsten lige så mange piger som drenge, der er aktive – og næsten lige så mange mænd som kvinder. Så selvom boldbaner og håndboldhaller henvender sig mere til mænd end kvinder, så slår det ikke signifikant igennem i deres idrætsdeltagelse. Det gør det derimod, hvis vi udover køn tilføjer variabelen etnicitet. Den stærkeste tendens i København er, at piger med anden etnisk herkomst end dansk er markant mindre idrætsaktive end andre børn (se tabel 3).

Tabel 3: Etniske minoritetspigens deltagelse i foreningslivet

År	Idræt	Kultur	Ikke-aktiv	Ikke-aktive piger (etnisk dansk)
2009	35 %	23 %	48 %	22 %
2010	33 %	25 %	47 %	23 %
2011	37 %	24 %	45 %	22 %

Tal fra Københavnerbarometeret (2011)

2.3 Udviklingen i forhold til idrætsgrene

I København går befolkningen mere til fitness i form af styrketræning, yoga og aerobic, og så løber de også mere. Disse idrætsgrene er generelt selvorganiserede og/eller foregår i private fitnesscentre. Mange af de selvorganiserede idrætsaktiviteter ligger i toppen for de voksne udøvere – aktiviteter, som enten foregår i byens rum eller i et fitnesscenter. Den tendens forventes at fortsætte - og forventes at stige for både ældre og børn. Idrætsfaciliteter i byens rum bør derfor være et vigtigt fokuspunkt for kommunen.

Til gengæld er der færre aktive indenfor de store foreningsidrætter som håndbold og fodbold, i forhold til resten af landet. Det kan være fordi, der forholdsmæssigt er færre boldbaner og håndboldhaller i København. F.eks. er antallet af aktive, der spiller fodbold, stigende - både i København og i Danmark generelt. Derfor er grunden *ikke*, at (børns) interesse for fodbold er mindre end i resten af landet. Udfordringen er i stedet, at der er mangel på boldbaner i byen.

² "Sport og motion i danskernes hverdag" af Maja Pilgaard (2009).

Når man ser på foreningsidrætter er 86 % af børn aktive i en forening, mens det kun gælder for 41 % af de voksne. Til gengæld dyrker 56 % af de voksne selvorganiserede idrætter, mens det kun gælder for 46 % af børnene.³

Fodbold, svømning og gymnastik er de største foreningsidrætter i Danmark, men for børnene er det også de største idrætsgrene. Først på en delt fjerdeplads med håndbold kommer jogging, som er den foretrukne motionsform for de voksne. Af de forskellige idrætsgrene på top ti har kun fodbold haft et stigende medlemstal fra 2007 og frem til i dag.

Hos de voksne er løb, styrketræning og vandreture de mest benyttede aktiviteter - med aerobic som nr. fire på top ti listen. Fodbold er kun lige med på en niendeplads. Af de forskellige idrætsgrene på top ti listen er kun tre med stigende medlemstal for de voksnes vedkommende. Parret med det faktum, at der generelt er lidt flere voksne, som er aktive nu frem for tidligere, indikerer, at flere mindre specialidrætter vinder frem på bekostning af de traditionelle idrætsgrene. Det skal indtænkes i udviklingen af Københavns fremtidige idrætsportefølje.

Men hvordan kan flere dyrke idræt, når medlemstallet for diverse idrætsgrene samlet set er faldende? Det kan de kun, hvis flere dyrker idræt, men de dyrker færre idrætsgrene. Udøvere vælger altså i stigende grad kun én eller færre idrætsgrene, hvor de tidligere dyrkede flere forskellige idrætsgrene.

Foto: Kunstgræsbane i Fælledparken

2.4 Nøglekort og nem adgang på "skæve tidspunkter"

Københavns Kommune arbejder systematisk med nem adgang til både idrætsfaciliteter og biblioteker – også udenfor den almindelige åbningstid.

Byens borgere færdes i byen døgnet rundt og på forskudte tider af døgnet. Samtidig med at flere borgere kommer til byen, opstår et øget pres på byens kultur- og fritidsinstitutioner. Det stigende kapacitetsbehov søger Københavns Kommune at imødekomme, dels med fokus på at udbygge facilitetsmassen på kultur- og idrætsområdet og dels med bedre udnyttelse og tilgængelighed - i princippet 24 timer i døgnet 7 dage om ugen.

³ "Danskernes motions- og sportsvaner 2011 – et overblik" af Idrættens analyseinstitut (IDAN).

En bedre udnyttelse af og tilgængelighed til idrætsfaciliteter og biblioteker kan opnås gennem udvidet åbningstid og elektroniske nøglesystemer. Det vil sige, at borgerne uden for den bemandede åbningstid skal have adgang til institutionerne med "nøgler", som de har i forvejen - på mobile enheder (mobiltelefoner mv.) og med sundhedskort.

Udvidet åbningstid med reduceret betjening har været testet på Københavns Hovedbibliotek, og elektroniske adgangssystemer samt elektronisk adgangskontrol, som muliggør ubemandet og forøget åbningstid, har været testet på Islands Brygge Bibliotek og Vigerslev Bibliotek. Forsøgene med udvidet åbningstid og elektroniske adgangssystemer på kulturområdet har københavnerne vist at tage til sig, og dermed er arbejdet med fleksible åbningstider et led hen imod at imødekomme det stigende kapacitetsbehov på kultur- og idrætsområdet.

De fleksible åbningstider har hidtil været testet på en række af Københavns Kommunes kulturinstitutioner. Københavns Kommune ønsker imidlertid også at implementere denne serviceudvidelse på kommunale idrætsanlæg.

2.5 Københavnerne kan selv – både private initiativer og foreninger

En stor del af behovet for idrætsfaciliteter i København dækkes af private initiativer. De strækker sig fra fitnesscentre, privat danseundervisning og som et af de nyeste initiativer; fodboldfabrikken i Kødbyen. Samtidig er der en række foreninger, der selv har taget initiativ til nye byggeprojekter, støttet af Københavns Kommune. Blandt disse er Copenhagen Beachvolley og Københavns Bjerg- og Klatreklub, der har og er på vej til at få nye faciliteter i gamle industribygninger på Refshaleøen.

Grænsen mellem det private og det kommunale viskes ud. Flere foreninger kan og vil gerne tage et større ansvar for de faciliteter, de selv gør brug af. Tilsammen åbner det nye muligheder. Fokus er – og bør også fremadrettet være – hvor opgaven løses mest hensigtsmæssigt.

2.6 Udviklingen i Københavns 10 bydele

I bilag 1 kan man se befolkningsudviklingen i København fordelt på bydele. Her kan man se, at tilvæksten i Københavns befolkning primært sker i de 6 byudviklingsområder (Nordhavn, Sydhavn, Carlsberg, Ørestad, Valby Syd og Nørre Campus) og ved Amager Strandpark. Derfor bør der være et naturligt fokus på disse områder, når der skal etableres nye idrætsfaciliteter i byen.⁴

Trods dette fokus, er der alligevel flere af disse områder, som ikke har nogen kommunale idrætsfaciliteter. Det, selvom der allerede bor og arbejder en del mennesker i områderne. Det er især et problem i Ørestad og Sydhavn, hvor det med tiden bliver sværere og sværere at få anlagt idrætsfaciliteter, da de tilbageværende, ledige grunde bliver solgt til andre formål.

Der bør også fokuseres på, hvem der bor i de forskellige bydele. Der er f.eks. langt flere af anden etnisk herkomst end dansk på Nørrebro end på Østerbro og langt flere børn og unge under 20 år i Brønshøj-Husum end i Amager Øst (i procent). Der er flere førtidspensionister i Valby end i Vanløse og langt flere grønne områder i Amager Vest end på Vesterbro.

Det er altså vigtigt både at have de 10 bydeles fysiske kendetegn og begrænsninger for øje, samtidig med at man inddrager den befolkning, som vil leve der. For selvom især sidstnævnte faktor ændrer sig frem mod 2025, så forventer prognoserne stadig, at de klareste kendetegn for hver enkelt bydel forbliver som i 2012.

---

⁴ Som der også er - bl.a. i det kommunale samarbejde om de årlige handlingsplaner.

3. Temaer i udviklingen af idrætsfaciliteter

København vokser pt. med 1.000 nye indbyggere hver måned. Københavnerne er mere og mere idrætsaktive. Dette skal sammenholdes med, at der allerede i dag er fuld belægning på mange af byens idrætsfaciliteter. Det betyder, at der både skal fastholdes et idrætsudbud og drøftes om man kan og vil finde økonomi og plads til nye og anderledes idrætsfaciliteter i en stadig tættere bebygget by.

Kapacitetsredegørelsen er struktureret under tre temaer:

- De "klassiske" faciliteter
- Byens rum til de selvorganiserede
- Specialanlæg – mangfoldighed og elite

3.1 De "klassiske" faciliteter

Med den store vækst i antallet af børn og unge er der behov for flere faciliteter til de klassiske holdidrætter som f.eks. håndbold og fodbold. Her er det oplagt at se nærmere på folkeskolerne og de muligheder, der er for at etablere skoleidrætshaller.

Der er på det seneste placeret flere idrætsfaciliteter på skoler, som idrætshaller på Vanløse Skole og Skolen ved Islands Brygge, mindre idrætshaller på Lykkebo Skole og Nyboder Skole samt udearealer på Lykkebo Skole og Ellebjerg Skole (2012). Der er tilmed planer om forslag om skole/idrætsprojekter i fremtiden – bl.a. med den nye skole på Østerbro og i Ørestad Syd.

Det er helt centralt, at skole/idrætssamarbejdet fortsætter, da potentialet stadig er stort. Børne- og Ungdomsforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen har udarbejdet en oversigt over, hvilke skoler, der har et potentiale for at blive udbygget med idrætshaller. Det skønnes, at der er mulighed for udbygning med idrætshaller på 21 skoler i København. Her er de umiddelbart højest prioriterede skoler følgende: Brønshøj Skole, Sønderbro Skole, Tagensbo Skole, Lundehusskolen, Bellahøj Skole, Ellebjerg Skole og Strandvejsskolen.

Herudover rummer blandt andet Club Danmark Hallen gode muligheder for at løse mange af holdidrættens udfordringer. Det gælder både i forhold til skolebørn og foreningslivet.

Københavns Kommune står endvidere over for store udfordringer med at tilbyde udendørs faciliteter til de mange fodboldaktive. Fodboldspillerne kæmpes om at få tid på fodboldbanerne på byens idrætsanlæg, i parkerne og i byrummets små boldbure. Udfordringerne med efterspørgslen på fodboldfaciliteter vil alt andet lige vokse i takt med, at byen vokser.

En anden stor udfordring er at tilpasse faciliteterne et foranderligt idrætsmønster. Tendenser i fodboldverdenen peger i retning af en øget interesse for at spille 3-, 5- og 7-mandsfodbold på små baner samt fremvækst af nye fodboldvarianter som futsal, street-soccer og beach-soccer. Hermed efterspørges andre fysiske rammer end de traditionelle store 11-mandsbaner.

Samtidig skal kvaliteten af de nuværende fodboldbaner på såvel idrætsanlæg, skoler og i parker løftes, og der skal anlægges flere kunstgræsbaner, der øger banekapaciteten og banekvaliteten til gavn for især de mange organiserede fodboldspillere på byens fodboldanlæg.

3.2 Byens rum

Med den store andel af selvorganiserede idrætsudøvere i København og den begrænsede fysiske plads, er der behov for at anvende så mange som muligt af friarealerne til aktivitet og bevægelse. Der skal tænkes intelligently i forhold til m² og valg af faciliteter, og det skal være let at vælge et fysisk aktivt liv.

Foto: Jakob Boserup, Kulturhavn 2011

Foto: Korallbadet, Sluseholmen

Byen skal indrettes så den indbyder til bevægelse. Københavnerne skal kunne bevæge sig sikkert rundt i byen til fods og på cykel, og bevægelse skal tænkes ind både i udbygningen af nye byområder og i løftet af de eksisterende. Parker, pladser og havneområdet skal åbnes for spontane aktiviteter og idræt. København har allerede stor succes med kultur- og fritidsfaciliteter i byrummet, som eksempelvis havnebade og vinterskøjtebaner. Det nye og overraskende i byens rum skal udvikles som en særlig kvalitet ved kultur- og fritidslivet i København. Byen skal eksperimentere med nye faciliteter, der overrasker og glæder.

Det er allerede besluttet i Kommuneplan 2011, at der skal prioriteres arealer til bevægelsesfremmende indsatser i byplanlægningen. Det er vigtigt i både den tætte by og i byudviklingsområderne, for at skabe liv og aktivitet i de små rum mellem bygningerne, på de grønne arealer og ved vandet. Her er et tæt samarbejde mellem alle kommunens forvaltninger nødvendigt, da bevægelse og aktivitetsfremmende indsatser går på tværs af ressortområder.

Et godt eksempel på et samarbejde i forbindelse med byens rum er fire pladser – aktivitetsplads målrettet voksne, udendørs fitnessplads, udendørs dansescene og vandidrætslegeplads – der blev afsat midler til i budget 2012. De fire idéforslag blev båret ind i budgetforhandlingerne efter interne drøftelser mellem Sundhedsforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen.

De fire forslag drejer sig alle om fysisk aktivitet, men fokuserer på vidt forskellige mål og aldersgrupper. Aktivitetspladsen er målrettet de voksne, mens vandidrætslegepladsen mest er for børn. Den udendørs dansescene fokuserer bl.a. på at få foreninger til at stå for aktiviteterne, mens fitnesspladsen primært er for de selvorganiserede, som kommer forbi på deres løbetur.

I byens rum spiller Kultur- og Fritidsforvaltningen ind med faciliteter som næridrætsanlæg, havnebade, mindre boldbaner, bedre adgang til vandet mv. Forslagene spænder bredt fra en Sydlandsk Plads, over støttezoner til den blå rute og hen til en aktivitetssti med zoner i Valby Idrætspark. Sidstnævnte indgår som forslag til omdannelsen af Valby Idrætspark.

Forslaget om en aktivitetssti med zoner i Valby Idrætspark handler om at etablere en mangfoldig sti inkl. zoner hele vejen rundt om det grønne område (boldbanerne).

Stien er både til transport fra et sted til et andet, men kan også anvendes til motion og leg. Derfor skal belægningen på sådan en aktivitetssti være multianvendelig, så brugerne vil kunne løbe, cykle, rulleskøjte, sjippe, lege mm.

Aktivitetszonernes formål er, at man dér kan stoppe op og strække ud, styrketræne, lege eller bare hygge sig. En zone kunne være en mindre kunstbelagt multibane, grønne oaser med siddepladser, en grillplads, et lege- og aktivitetsområde til mindre børn, bomme til udstrækning mm.

Selve stien skal ses i forhold til de faciliteter, som den går forbi. Ved Valby Vandkulturhus kan man forestille sig, at der placeres en aktivitetszone, som relaterer sig til vand og rekreation, mens der ned mod Valbyparken kan placeres en zone, som er mere legende og rekreativ.

Anlægssummen er skønnet til 34,5 mio. kr.

3.3 Specialanlæg – mangfoldighed og elite

Der arbejdes mere og mere med at parre målgruppe og facilitetstype i København. Derfor bliver der i disse år anlagt flere og flere specialanlæg, og den tendens forventes at fortsætte fremover.

Specialanlæg er oftest en regional facilitet, som udbyder en idrætsgren/aktivitet, som kun en mindre del af befolkningen dyrker. Eller som på den regionale facilitet kan dyrkes på eliteniveau. Et eksempel kan være Bellahøj Svømmestadion, som nu er blevet til et Team Danmark kraftcenter inden for svømning. Andre eksempler er StreetMekka, hvor diverse gadeidrætter holder til, når de er indendørs, og klatrehallen på Refshaleøen.

Foto: Bellahøj Svømmestadion

Foto: Stinus Andersen, StreetMekka

Det er også et mål, at de specialiserede anlæg spredes ud over hele byen, så alle bydele har minimum en regional facilitet - og at de forskellige anlæg så vidt muligt placeres der, hvor der er mange som ønsker at dyrke den specifikke idrætsgren. Derfor arbejdes der f.eks. på at placere et Kampsportens Hus på Nørrebro, hvor der i forvejen er mange, som dyrker kampsport. Dermed kan Københavns Kommune også sikre sig, at anlægget bliver lokalt forankret i bydelen og en del af bydelens identitet.

Kampsportens Hus er et specialanlæg og fælles center for, at den brede vifte af kampsportsgrene kan styrke klublivet, idet kampsportsaktiviteterne samles under ét tag. Samtidig vil det opfylde efterspørgslen på en arena, der muliggør afvikling af store internationale kampsportsstævner. Kampsportens Hus kan opføres med ca. 2.600 m² og indeholde ca. 8 kampsportssale á 200 m², tilskuerpladser, omklædningsfaciliteter og mødefaciliteter. Desuden vil det være relevant at kunne omdanne de enkelte sale til et større rum, som gør huset fleksibelt i forhold til at rumme både trænings- og konkurrencefaciliteter.

Anlægget er skønnet til 65 mio. kr.

En fokusering på specialanlæg er også vigtig, når København ønsker fortsat at være en attraktiv by i konkurrence med andre europæiske storbyer. København skal både være Danmarks hovedstad, en motor i udviklingen af Øresundsregionen og en international metropol. Det kræver store investeringer på kultur- og fritidsområdet.

I København er der behov for at gøre noget særligt for de grupper i samfundet, som har sværest ved at være fysisk aktive. Det kan gøres ved at etablere særlige faciliteter til eksempelvis handicappede, etniske kvinder/piger, ældre osv. En anden mulighed er at indbygge muligheder i andre/alle kommunens faciliteter - altså at idrætsfaciliteterne bliver mere multianvendelige.

Der er f.eks. en tendens til, at piger med anden etnisk herkomst end dansk er markant mindre idrætsaktive end andre børn. Det kan der være flere grunde til. Foreningerne taler om, at det er rekrutteringen af de etniske piger, der er et problem – og ikke adgangen til lokaler. Men måske er rekrutteringen netop så svær, fordi lokalene ligger for langt væk og ikke er "pige-orienterede" nok?

Kultur- og Fritidsforvaltningen oplever, at det, der pt. mangler af idrætsfaciliteter til især kvinder, er mindre lokaler til dans, gymnastik, yoga mv. De lokaler skal gerne kunne lukkes af (afskærmes) og ligge i en afstand fra boligområderne på maksimalt 500 m., hvis de etniske piger også skal have glæde af dem. Her viser det sig igen, at nærhedsprincippet er en vigtig faktor i forhold til at være fysisk aktiv eller inaktiv.

Samtidig har forvaltningen erfaret, at foreningerne netop nu oplever allermest efterspørgsel inden for pige/kvindesvømning. Det er også her facilitetssituationen for alvor begrænser muligheden for at sætte flere aktiviteter i værk. Der er simpelthen ikke nok svømmehaller i byen til at imødekomme den store efterspørgsel for at dyrke svømning.

Foto: Jakob Carlsen, Dansekapellet

Foto: Henning Sjøstrøm, Dansekapellet

Mange af de traditionelle faciliteter som idrætshaller, boldbaner mv. favoriserer drenge/mænd, da de er overrepræsenterede i de traditionelle idrætter som fodbold, håndbold mv. Derfor bør der arbejdes mere på at designe specialanlæg, som appellerer mere til piger/kvinder.

Kultur- og Fritidsforvaltningen har ønsket at løse nogle af de ovenstående udfordringer for piger og kvinder ved at etablere Dansekapellet i Bispebjerg, hvor der er et (mindre) rum til foreningslivets mange og vidt forskellige danseudfoldelser. Faciliteten er resultatet af et tæt samarbejde mellem Københavns Kommune, Nordea-fonden, Lokale- og Anlægsfonden og en række lokale ildsjæle. En anden løsning kunne være at etablere en Hal Q.

Formålet med Hal Q er at skabe en idrætsfacilitet, der ved sin moderne standard, indretning og udtryk understøtter mange københavnske kvinders idrætsvalg samt deres ønske til indretning af idræts- og opholdslokaler. Det betyder, at der f.eks. lægges vægt på mindre sale, som bedre kan anvendes til dans, aerobic, zumba og gymnastik, og større kvalitet i omklædningsrum, materialer mv. Hal Q skal give mulighed for at udvikle et attraktivt idrætsmiljø for kvinder i alle aldre og på deres præmisser.

Anlægget er skønnet til 60 mio. kr.

Der er en målsætning i Københavns Kommune om, at alle borgere skal kunne bruge byens idrætsfaciliteter – herunder også handicappede og andre med fysiske udfordringer. Fokus er på tilgængelighed hen til og inde i faciliteten og multifunktionel indretning af nye og eksisterende idrætsfaciliteter, som stimulerer til bevægelse, fysisk aktivitet og selvhjulpethed.

Det handler om at etablere faciliteter, som eksempelvis de dårligt gående ældre ønsker at anvende og som ligger tæt på, hvor de selv bor eller kommer ofte. Det taler for flere lokale idrætsfaciliteter til gymnastik, svømning mv., som er lettere at komme til. Her arbejdes der bl.a. med haller på lokale skoler, men også med sammenlægninger af kultur- og idrætsfaciliteter, så man kun skal ét sted hen, hvis man f.eks. vil dyrke motion, men samtidig skal hente en bog på biblioteket. Her er den foreslåede sammenlægning af Nørrebro Bibliotek og Nørrebrohallen en god løsning på mange ældres udfordring (se også afsnit 2).

En anden mulighed er at etablere flere faciliteter i byens rum, hvor der er mulighed for gåture, stavgang, petanque mv. Her kan rekreative oplevelser parres med fysisk aktivitet, så de ældre – og alle andre – bevarer "en sund sjæl i et sundt legeme".

At få de helt inaktive til at blive (fysisk) aktive vil sandsynligvis også være lettere med flere faciliteter i byens rum – og faciliteter, der er placeret tæt på de inaktives hjem mv.⁵ Her er samarbejde på tværs imellem skole, idræt og sundhed nødvendigt for at løse denne samfundsudfordring (se også afsnit 3.1).

Elitesatsningen

Parallelt med de øvrige indsatser har Københavns Kommune etableret Team Copenhagen, der arbejder systematisk med at forbedre eliteidrættens vilkår. Et væsentligt parameter er en række elitesatsninger – jf. Kultur- og Fritidsudvalgets drøftelser på mødet den 21. juni 2012. Når der skal tages stilling til, hvilke initiativer, der skal støttes, indgår parametre som f.eks. satsning på talentudvikling, prioritering mellem individuelle sportsgrene og holdidrætter samt resultatpotentiale på kort og lang sigt.

---

⁵ "Sport og motion i danskernes hverdag" af Maja Pilgaard (2009).

Blandt forslagene til en elitesatsning er en indendørs atletikhal og sammenlægninger af en række haller i Nørrebrohallen. Forslag, der både støtter op om forbedrede træningsfaciliteter samt tidssvarende opvisningsarenaer.

4. Perspektivering

På baggrund af udviklingen frem mod 2025, udarbejdede Kultur- og Fritidsforvaltningen i foråret 2011 et forslag til, hvordan det stigende kapacitetsbehov på kultur- og idrætsområdet kan imødekommes. Det blev samlet i investeringsplan 2011-2025.

Forslagene i investeringsplanen har bl.a. afsæt i flere af de ovenstående faktorer: At de tydeligst voksende grupper er børn, unge og familier, at idrætsbilledet har ændret sig hen imod den selvorganiserede idræt, at der er væsentlige forskelle bydelene imellem og at København har en ambition om at være en international metropol.

Sidenhen er nogle forslag faldet væk og andre er kommet til. Herunder er der listet en lang række forslag til nye idrætsfaciliteter. Flere forslag er hverken politisk behandlet eller besluttet – og listen er heller ikke udtømmende. Forslagene skal ses som en illustration af, hvad Kultur- og Fritidsforvaltningen pt. vurderer, der er behov for frem mod 2025. Listen kan tjene til inspiration for de kommende års budgetforhandlinger.

Forslag til nye idrætsfaciliteter

Forslag til nye idrætsfaciliteter	Anlæg i 1.000 kr.	Bydel	Udviklingsområde
Idrætshal i Ørestad Syd (med tilskuerfaciliteter)	92.000	Amager Vest	Ørestad
Skøjtehal i Ørestad Syd (restfinansiering)	13.500	Amager Vest	Ørestad
Skoleidrætshal i Ørestad Syd	35.000	Amager Vest	Ørestad
Svømmehal i Ørestad	160.000	Amager Vest	Ørestad
Lethal i Ørestad – støttefunktioner	5.000	Amager Vest	Ørestad
Kunstgræsbane på Sundby Idrætspark	7.000	Amager Vest	
Udviklingsplan for Prismen	27.000	Amager Øst	
Multiaktivitetsareal på Kløvermarken	10.300	Amager Øst	
Kunstgræsbane på Kløvermarkens Idrætsanlæg	4.000	Amager Øst	
Sydlandsk Plads (næridrætsanlæg)	4.000	Amager Øst	
Skoleidrætshal, Sønderbro Skole	35.000	Amager Øst	
Opgradering af Bagsværd Rostadion	145.000	Bagsværd Sø	
Kunststofbaner til tennis og fodbold på Genforeningspladsen	3.000	Bispebjerg	
Næridrætsanlæg i Bispebjerg	4.000	Bispebjerg	
I I-mands kunstgræsbane på Emdrup Idrætspark	7.000	Bispebjerg	
Skoleidrætshal, Tagensbo Skole	35.000	Bispebjerg	
Skoleidrætshal, Lundeusskolen	35.000	Bispebjerg	
Kunstgræs og bevægelsesalléer i Husumparken	10.000	Brønshøj-Husum	
7-mands kunstgræsbane i Tingbjerg Idrætspark	4.000	Brønshøj-Husum	
Idrætshal, EnergiCenter Voldparken	35.000	Brønshøj-Husum	
Alternative boldbaner (pannafodbold, strandbaner mv.)	5.000	Flere bydele	
Grøn Plan (årlig bevilling)	3.500	Flere bydele	
Mountainbike klubhus	5.000	Flere bydele	
Havnebad ved Refshaleøen	15.000	Indre By/Christianshavn	
Havnebad ved Nordatlantens Brygge	15.000	Indre By/Christianshavn	
Blå spots og støttepunkter i havnen	8.000	Københavns Havn	
Kampsportens Hus/Center for Kampsportsgrene	65.000	Nørrebro	Nørre Campus
Sammenlægning - Nørrebro Bibliotek og Nørrebrohallen	36.000	Nørrebro	
Forbedring af hal 3 i Nørrebrohallen	4.000	Nørrebro	
Næridrætsanlæg på Nørrebro	4.000	Nørrebro	
Sammenlægning af Nørrebrohallens hal 3 og 6	27.000	Nørrebro	
Fodboldeksperimentarium/universet	20.000	Valby	Valby Syd
Aktivitetssti inkl. zoner i Valby Idrætspark	34.500	Valby	Valby Syd
Kunstgræsbane til hockey og fodbold	7.000	Valby	Valby Syd
Valby Boldklub klubhus	8.000	Valby	Valby Syd
Ombygning af Club Danmark Hallen	75.000	Valby	Valby Syd
I I-mands kunstgræsbane i Vigerslevparken	7.000	Valby	
Modernisering af Valbyhallen	21.800	Valby	
Skoleidrætshal, Bellahøj Skole	35.000	Vanløse-Brønshøj	
Skoleidrætshal, Brønshøj Skole	35.000	Vanløse-Brønshøj	

7-mands kunstgræsbane på Vanløse Idrætspark	4.500	Vanløse	
Lille 11-mands kunstgræsbane ved Grøndal Centret	7.000	Vanløse	
Hal Q	60.000	Vesterbro/Kgs. Enghave	Carlsberg
Erstatningskunstgræsbane uden for Valby Idrætspark	7.000	Vesterbro/Kgs. Enghave	Carlsberg
Maritimt idrætscenter	30.000	Vesterbro/Kgs. Enghave	Sydhavn
Næridrætsanlæg i Sydhavn	4.000	Vesterbro/Kgs. Enghave	Sydhavn
Skoleidrætshal, Ellebjerg Skole	35.000	Vesterbro/Kgs. Enghave	Sydhavn
Maritimt idrætscenter	30.000	Østerbro	Nordhavn
Skoleidrætshal i Nordhavn	35.000	Østerbro	Nordhavn
Tre midlertidige 11-mands græsbaner med omklædning	5.000	Østerbro	Nordhavn
Permanent skøjtehal på Østre Gasværksgrunden	80.000	Østerbro	Nordhavn
11-mands kunstgræsbane i Nordhavn	7.000	Østerbro	Nordhavn
7-mands kunstgræsbane på Østre Gasværksgrunden	5.000	Østerbro	Nordhavn
Svømmehal i Nordhavn	160.000	Østerbro	Nordhavn
7-mands kunstgræsbane på Ryparkens Idrætsanlæg	5.000	Østerbro	
11-mands kunstgræsbane på Svanemøllelanlægget	7.000	Østerbro	
Modernisering af Idrætshuset	0,480	Østerbro	
Skoleidrætshal, Strandvejsskolen	35.000	Østerbro	
Indendørs atletikhal	30.000	Østerbro (for eksempel)	
I alt	1.648.580		

